

PROGRAMI EVROPSKE UNIJE 2014-2020

2020
Evropske unije
Evropske unije
Evropske unije 2014 - 2020 Progr
Programi Evropske
2020 Programi Evropske unije 2014 - 20
Evropske unije 2014 - 2020 Prog
2020 Programi Evropske unije 2014 - 2020

*PROGRAMI
EVROPSKE UNIJE
2014-2020*

maj 2014. godine

Ova brošura urađena je uz finansijsku pomoć Evropske unije.
Sadržaj ove brošure isključiva je odgovornost *HTSPE Consortium* i ni u kom slučaju
ne odražava stavove Evropske unije.

Programi Evropske unije 2014-2020 - mogućnosti za Bosnu i Hercegovinu

Evropska unija je za period 2014-2020 pripremila novi ciklus EU programa, koje vam sa zadovoljstvom predstavljamo.

Programi EU podržavaju saradnju između država članica i njihovih građana u različitim oblastima politika Evropske unije. Ovi programi namijenjeni su zemljama članicama, ali je Evropska unija državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama, a time i Bosni i Hercegovini, ponudila mogućnost učešća u ovim programima, uz prethodno provođenje propisane procedure i ispunjavanje potrebnih preduslova, kako bi se podržalo njihovo pristupanje Evropskoj uniji.

Učešće u programima Evropske unije omogućava različitim učesnicima u društvu da se upoznaju s politikama i metodama rada Evropske unije, da sarađuju s partnerima iz država članica programa putem zajedničkih projekata, te da stiču nova znanja i iskustva.

U prethodnom ciklusu programa Evropske unije za period 2007-2013, Bosna i Hercegovina učestvovala je u nekim od njih, doprinoseći tako približavanju evropskim integracijama u oblastima na koje se ti programi odnose. Istovremeno, time je omogućen razvoj kapaciteta za korištenje ovih programa, kako institucija tako i aplikantata, razvoj saradnje sa institucijama i organizacijama u zemljama članicama EU i ostalim zemljama članicama programa prilikom pripreme i realizacije projekata, te uključivanje u evropski prostor i tokove u datim oblastima.

Nadamo se da će ova brošura, koja nudi pregled programa Evropske unije za period 2014-2020, biti od pomoći da se prepoznaju mogućnosti koje ovi programi pružaju u različitim oblastima, te doprinijeti daljnjem značajnijem učešću Bosne i Hercegovine u ovim programima i u narednom periodu, u skladu sa strateškim interesima zemlje, njenim kapacitetima i opredjeljenjem za evropske integracije.

Nevenka Savić

direktorica Direkcije za evropske integracije Vijeća ministara BiH

PROGRAMI EVROPSKE UNIJE

Šta su programi Evropske unije?

Programi Evropske unije su programi koji podržavaju politike Evropske unije (EU) i prvenstveno imaju za cilj unapređenje saradnje između država članica EU u raznim oblastima: kulture, nauke, obrazovanja, civilnog društva, zaštite okoliša, poduzetništva, zdravlja, pravosuđa, poreske i carinske politike, itd.

Može li Bosna i Hercegovina učestvovati u programima Evropske unije?

Evropska unija je svoje programe također otvorila za učešće zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama na osnovu međunarodnih sporazuma i uz provođenje određene procedure.

Bosni i Hercegovini otvorena je mogućnost pristupanja programima EU, na osnovu *Okvirnog sporazuma o općim principima učešća Bosne i Hercegovine u programima Zajednice*, od januara 2007. godine.

Kako pristupati programima Evropske unije?

Budući da programi EU prate politike i prioritete Evropske unije, državama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama za članstvo u EU preporučuje se selektivno i postepeno pristupanje ovim programima, u skladu s vlastitim potrebama, kapacitetima, strateškim interesima i očekivanim koristima od učešća.

Potrebno je voditi računa i o raspoloživim institucionalnim kapacitetima i budžetskim sredstvima države koja je potrebno planirati i izdvojiti za učešće u svakom pojedinom programu.

Koji koraci vode ka članstvu u programima Evropske unije?

Postupak pristupanja programu pokreće se za svaki program posebno, a nosilac aktivnosti u vezi s pristupanjem je nadležna institucija na državnoj ravni.

Da bi zemlja pristupila pojedinom programu, treba zaključiti međunarodni sporazum s Evropskom unijom, te platiti finansijski doprinos za učešće u programu (tzv. ulaznu kartu) za svaku godinu učešća u programu. Troškovi ulazne karte mogu se dijelom finansirati iz sredstava Instrumenta pretpristupne pomoći (*IPA*).

Ko upravlja programima Evropske unije?

Za svaki od programa nadležna je određena generalna direkcija Evropske komisije, odnosno izvršna agencija Evropske unije, koja objavljuje pozive za predaju projektnih prijedloga, vrši selekciju projekata, dodjeljuje finansijska sredstva te prati realizaciju projekata.

Učešće u programima Evropske unije obično predviđa uspostavljanje kontakt-tačke za program u državi članici, radi pružanja informacija o programu, podrške podnosiocima projektnih prijedloga i unapređenja učešća zemlje u pojedinom programu.

Kako učestvovati u programima Evropske unije?

Učešće u programima EU ostvaruje se objavljivanjem poziva za predaju projektnih prijedloga i dodjelom finansijske podrške odabranim projektima. Projekti podržani u sklopu programa EU obično zahtijevaju učešće partnera iz više država članica programa, kao i sufinansiranje projekata od podnosilaca projektnih prijedloga.

Sredstva koja država uplaćuje na ime ulazne karte istovremeno ne garantiraju da će Evropska unija odobriti i finansirati prijavljene projekte. S druge strane, odobreni projekti mogu osigurati sredstva u znatno većem iznosu od iznosa plaćenog na ime ulazne karte.

TABELARNI PREGLED PROGRAMA EVROPSKE UNIJE 2014-2020

Oblast	Naziv programa	Ukupan budžet (€)	Str.
Nauka i inovacije	Okvirni program za istraživanje i inovacije – Horizont 2020	77 milijardi	10
Konkurentnost i preduzetništvo	Program za konkurentnost preduzeća i mala i srednja preduzeća - COSME	2,2 milijarde	11
Obrazovanje, obuka, mladi i sport	Erasmus+	14 milijardi	12
Kultura i audiovizuelna djelatnost	Kreativna Evropa	1,4 milijarde	13
Civilno društvo	Evropa za građane	185 miliona	14
Socijalna politika	Program za zapošljavanje i socijalne inovacije	919 miliona	15
Prava i nediskriminacija	Program za prava, jednakost i građanstvo	439 miliona	16
Zdravstvo	Zdravlje za razvoj	449 miliona	17
Zaštita potrošača	Program za potrošače	449 miliona	18
Zaštita okoliša	Program za okoliš i klimatske aktivnosti – LIFE	3,4 milijarde	19

Oblast	Naziv programa	Ukupan budžet (€)	Str.
Carinska politika	Carina 2020	522 miliona	20
Poreska politika	Fiscalis 2020	223 miliona	21
Finansije	Pericles 2020	7 miliona	22
	Hercule III	104 miliona	23
Pravosuđe	Pravosuđe	378 miliona	24
Migracije	Fond za azil i migracije	3 milijarde	25
Sigurnost	Fond za unutrašnju sigurnost – granična i vizna komponenta	2,7 milijardi	26
	Fond za unutrašnju sigurnost – policajska komponenta	1 milijarda	27
Civilna zaštita	Instrument Unije za civilnu zaštitu	368 miliona	28
Transevropske mreže	Instrument za povezivanje Evrope	33 milijarde	29
Satelitski sistemi	Galileo	7,1 milijarda	30
	Copernicus	4,2 milijarde	31

Potencijalni korisnici programa 2014-2020 - indikativni pregled¹

Program	Ministarstva / javna uprava	Lokalni / regionalni organi vlasti	Javne institucije / organizacije	Mala i srednja preduzeća, poslovni subjekti	Nevladine organizacije, udruženja građana	Institucije visokog obrazovanja
Horizont 2020	X	X	X	X		X
COSME	X	X	X	X		
Erasmus+	X	X	X		X	X
Kreativna Evropa	X	X	X	X	X	
Evropa za građane		X	X		X	X
Zapošljavanje i socijalne inovacije	X	X	X	X	X	X
Prava, jednakost i građanstvo	X	X	X	X	X	
Zdravlje za razvoj	X	X	X	X	X	X
Program za potrošače	X		X		X	
LIFE	X	X	X	X	X	
Carina 2020	X		X		X	
Fiscalis 2020	X	X	X			
Pericles 2020	X	X	X	X	X	
Hercule III	X	X	X		X	X
Pravosuđe	X	X	X	X		
Fond za azil i migracije*	X	X	X			
Fond za unutrašnju sigurnost (Granična i vizna komponenta) *	X	X	X			
Fond za unutrašnju sigurnost (Polijska komponenta) *	X	X	X			
Instrument Unije za civilnu zaštitu*	X	X	X		X	
Instrument za povezivanje Evrope*	X	X	X	X	X	
Galileo*	X	X	X	X	X	X
Copernicus*	X		X			X

¹Pojedini korisnici koji nisu zabilježeni u tabeli mogli bi postati prihvatljivi zavisno od pojedinačnog poziva za dostavljanje projektnih prijedloga.

Predškolske institucije, osnovne i srednje škole	Institucije za obrazovanje odraslih i stručno obrazovanje	Istraživačke institucije	Zavodi za zapošljavanje	Statističke agencije / uredi	Mediji, audio vizuelni sektor	Pravosudne institucije	Privredne komore	Sindikati, udruženja poslodavaca	Istraživači pojedinci, eksperti
		X							X
							X	X	
X	X	X	X						X
	X				X				
X		X						X	
	X	X	X	X	X		X	X	X
						X			
								X	
							X	X	
		X						X	
									X
						X	X	X	
		X							
		X				X		X	
		X							
		X					X		
		X					X		

*Bosna i Hercegovina može učestvovati sa zemljama EU u ovim programima u aktivnostima koje doprinose projektima od zajedničkog interesa. Partneri iz Bosne i Hercegovine ne mogu primiti finansijska sredstva, osim u slučajevima kada je to neizbježno radi ostvarivanja ciljeva određenog projekta od zajedničkog interesa.

Cilj

Generalni cilj programa je da doprinese izgradnji društva i privrede koji su zasnovani na znanju i inovacijama pokretanjem dodatnih istraživanja, razvoja i finansiranja inovacija.

Korisnici

Istraživački centri, lokalni i regionalni organi vlasti, državna administracija, mala i srednja preduzeća (MSP), univerziteti, nezavisni istraživači.

Struktura i aktivnosti

Program je usmjeren na sljedeće oblasti:

- 1) **Izvrсна nauka** – ojačati izvrsnost evropskog istraživanja, putem grantova za istraživače i pristupa istraživačkim infrastrukturama;
- 2) **Industrijsko vodstvo** – podrška tehnološkom razvoju, oglednim aktivnostima, inovacijama i poboljšanom pristupu finansiranju rizika i inovacijama u MSP-u;
- 3) **Društvene promjene** – podrška aktivnostima od istraživanja do plasmana na tržište u sljedećim oblastima:
  - zdravlje, demografske promjene i dobrobit;
  - sigurnost hrane, održiva poljoprivreda i šumarstvo, pomorstvo, bioekonomija;
  - sigurna, čista i efikasna energija;
  - pametan, zelen i integrirani transport;
  - klimatske akcije, efikasnost resursa i sirovina;
  - Evropa u promjenjivom svijetu – inkluzivna, inovativna i promišljena društva;
  - sigurna društva – zaštita sloboda, te sigurnost Evrope i njenih građana;
- 4) **Širenje izvrsnosti i šire učesće**
- 5) **Nauka za društvo**
- 6) **Nenuklearne direktne aktivnosti Zajedničkog istraživačkog centra**
- 7) **Evropski institut za inovacije i tehnologiju**

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za istraživanje i inovacije

<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=home&lg=en>

Horizon 2020

<http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/>

Cilj

Cilj programa je jačanje konkurentnosti i održivosti preduzeća u Evropskoj uniji (EU), uključujući i sektor turizma, unapređenje poduzetničke kulture, promoviranje nastajanja i razvoja malih i srednjih preduzeća.

Korisnici

Mala i srednja preduzeća (MSP), lokalni i regionalni organi vlasti, korporacije, državni organi/uprava, javne agencije, privredne komore i industrija.

Aktivnosti

Programom će biti podržane sljedeće aktivnosti:

- a) Poboljšanje okvirnih uslova za konkurentnost i održivost preduzeća Evropske unije kroz:
  - razvoj politika MSP-a i promoviranje konkurentnosti, održivosti i razvoja MSP-a, uključujući sektor turizma;
  - razvoj nove konkurentnosti i poslovnih razvojnih strategija;
  - nastanak konkurentne industrije s tržišnim potencijalom;
- b) Unapređenje poduzetništva i poduzetničke kulture putem studija, kampanja, programa za razmjenu, edukacija i obuka, te programa mobilnosti za nove poduzetnike (npr. Erasmus za poduzetnike);
- c) Unapređenje pristupa finansijskim sredstvima za MSP putem direktnih investicija u okviru programa, te garancija za kredite;
- d) Podrška internacionalizaciji aktivnosti za MSP i unapređenje međunarodne saradnje s trećim zemljama;
- e) Unapređenje pristupa za MSP unutrašnjem tržištu EU i tržištima van EU, te jačanje postojeće podrške na tim tržištima; podrška Evropskoj poduzetničkoj mreži koja okuplja poslovne subjekte iz više od 50 zemalja.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za poduzetništvo i industriju

http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

Cilj

Program će doprinijeti aktivnostima u oblastima obrazovanja, obuke i mladih vezano za mobilnost pojedinaca u svrhu učenja, razmjenu dobrih praksi, podršku reformama i dijalogu s partnerskim zemljama, kao i podučavanju i istraživanju o evropskim integracijama, te sportskim aktivnostima.

Korisnici

Učešće u ovom programu otvoreno je svim javnim i privatnim tijelima aktivnim u oblasti obrazovanja, obuke, mladih i masovnog sporta.

Struktura i aktivnosti

Program pokriva aktivnosti u oblasti obrazovanja, obuke, mladih i sporta:

- 1) **Mobilnost u svrhu učenja za pojedince** – promoviranje transnacionalne mobilnosti učenika, studenata i osoblja u visokom obrazovanju i stručnom osposobljavanju, kao i u neformalnom učenju i mobilnosti mladih, te promoviranje mobilnosti na bazi zajedničkih, dvostrukih ili višestrukih akademskih stepena;
- 2) **Saradnja za inovacije i razmjenu dobrih praksi** – promoviranje transnacionalnih strateških partnerstava u oblastima obrazovanja, obuka i aktivnosti za mlade, zajedničkih inicijativa i razmjene iskustava i know-how; partnerstava između kompanija i obrazovnih institucija, IT podrška platformama u oblasti obrazovanja i mladih;
- 3) **Podrška reformi politika** – podrška politici EU u oblastima obrazovanja, obuka i mladih, te Bolonjskom i Kopenhagenskom procesu, primjeni EU alata za transparentnost, Europass, Evropskom kvalifikacionom okviru, Evropskom sistemu prikupljanja i prenošenja kredita (ECTS), Evropskom sistemu kredita za stručno obrazovanje i obuku (ECVET), kao i Eurydice i Euroguidance, te drugim mrežama;
- 4) **Aktivnosti Jean Monnet** – promoviranje podučavanja i istraživanja u oblasti evropskih integracija u EU i van nje, te podrška aktivnostima akademskih institucija ili udruženja aktivnih u oblasti studija evropskih integracija;
- 5) **Sport** – podrška zajedničkim partnerstvima, evropskim neprofitnim sportskim događajima, izgradnji institucija u sportu, dobrom upravljanju u sportu, socijalnoj uključenosti i jednakim mogućnostima, te promociji značaja fizičkih aktivnosti za unapređenje zdravlja.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za obrazovanje i kulturu

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizuelnu djelatnost i kulturu (EACEA)

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en

Erasmus+

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

Kreativna Evropa

Program za podršku evropskom kulturnom i kreativnom sektoru

Programme for support to the European cultural and creative sectors – Creative Europe

13

Cilj

Cilj programa je očuvanje, razvoj i promoviranje evropskog kulturnog naslijeđa i evropske kulturne i lingvističke raznolikosti, kao i jačanje konkurentnosti evropskog kulturnog i kreativnog sektora.

Korisnici

Lokalni i regionalni organi vlasti, korporacije, centri za obuku, državna administracija, nevladine organizacije, mala i srednja preduzeća, te tijela operativna u kulturnom i kreativnom sektoru.

Struktura i aktivnosti

Program spaja programe Kultura, MEDIA i MEDIA Mundus iz perioda 2007-2013, te uključuje novi finansijski instrument za unapređenje pristupa finansiranju za mala i srednja preduzeća, te organizacije u kulturnom i kreativnom sektoru. Program je stoga podijeljen na sljedeće potprograme:

- 1) **Potprogram MEDIA** – promoviranje transnacionalne saradnje i cirkulacije u okviru evropskog audiovizuelnog sektora, uključujući podršku razvoju evropskih audiovizuelnih radova, koprodukcijama, distribuciji, promociji i prikazivanju evropskih filmova, inovativnim aktivnostima i korištenju digitalnih tehnologija;
- 2) **Potprogram Kultura** – promoviranje transnacionalne saradnje, cirkulacije i mobilnosti u okviru kulturnog i kreativnog sektora, podrška književnim prevodima;
- 3) **Međusektorske mjere**
  - uspostavljanje instrumenta za garancije kako bi se malim i srednjim preduzećima olakšao pristup finansijskim sredstvima, kao i organizacijama u kulturnom i kreativnom sektoru, te unapređenje kapaciteta finansijskih posrednika;
  - promoviranje transnacionalne saradnje u oblasti politika s ciljem njihovog razvoja, inovacija, sticanja nove publike i novih poslovnih modela.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za obrazovanje i kulturu
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizuelnu djelatnost i kulturu (EACEA)
http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php

Cilj

Cilj programa je da doprinese razumijevanju građana koncepta Evropske unije, njene historije i raznolikosti, da podrži Evropsko građanstvo, te da poboljša uslove za građansko i demokratsko učešće u Evropskoj uniji.

Korisnici

Evropske istraživačke institucije, lokalni organi vlasti, organizacije za istraživanje politika (*think-tanks*), grupe građana i ostale građanske organizacije, obrazovne institucije, koje promoviraju aktivno evropsko građanstvo.

Aktivnosti

Program je podijeljen na dvije mjere:

- 1) **Evropsko sjećanje** – podrška organizacijama radi promoviranja debata i aktivnosti vezano za evropske integracije i historiju na transnacionalnom nivou ili kada je u pitanju jasna evropska dimenzija;
- 2) **Demokratska angažiranost i građansko učešće** – podrška razvoju građanskog razumijevanja i kapaciteta radi učešća u pripremanju politika EU, te mogućnosti za postizanje solidarnosti, društvene angažiranosti i volonterstva.

Programom će biti podržane aktivnosti u vezi s:

- a) unapređenjem svijesti o sjećanju, zajedničkoj historiji i vrijednostima EU, te promoviranjem vrijednosti EU i dobrobiti njenih naroda, podržavajući debate, umrežavanje, te sjećanje na zločine počinjene u vrijeme nacizma i staljinizma;
- b) demokratskim i građanskim učešćem građana u EU, kroz unapređenje građanskog razumijevanja procesa donošenja politika EU i promoviranje mogućnosti za društveno i međukulturalno angažiranje i volonterstvo u EU, održavanjem sastanaka građana, bratimljenjem gradova, izgradnjom zajednica i vođenjem debata uz pomoć IKT i društvenih medija.

Sljedeće aktivnosti provode se na transnacionalnom nivou ili s jasnom evropskom dimenzijom:

- zajedničko učenje i saradnja;
- strukturalna podrška za organizacije;
- analitičke aktivnosti na nivou EU;
- podizanje svijesti i aktivnosti diseminacije.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za komunikacije

http://ec.europa.eu/citizenship/about-the-europe-for-citizens-programme/future-programme-2014-2020/index_en.htm

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizuelnu djelatnost i kulturu (EACEA)

http://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

Program za zapošljavanje i socijalne inovacije

Programme for Employment and Social Innovation - EaSI

15

Cilj

Cilj programa je promoviranje većeg stepena zapošljavanja, garantiranje adekvatne socijalne zaštite, borba protiv socijalne isključenosti i siromaštva, te poboljšanje radnih uslova.

Korisnici

Program je otvoren svim javnim i/ili privatnim tijelima, akterima i institucijama – nacionalnim, regionalnim i lokalnim organima, zavodima za zapošljavanje, stručnim tijelima, socijalnim partnerima, socijalnim preduzećima, nevladinim organizacijama, visoko obrazovnim institucijama i istraživačkim institutima, evaluatorima i stručnjacima u procjeni učinka, državnim statističkim institucijama.

Struktura i aktivnosti

Program se sastoji od tri komplementarne ose:

- 1) **Osa Progress** – podrška analitičkim aktivnostima vezanim za oblasti zapošljavanja, socijalne zaštite i inkluzije, smanjenja siromaštva, te uslova rada (npr. ankete, studije, analize, prikupljanje statističkih podataka), izgradnja kapaciteta i razmjena osoblja, umrežavanje i saradnja, socijalno eksperimentiranje i testiranje inovativnih rješenja, diseminacija rezultata/informacija;
- 2) **Osa EURES** – podrška dobrovoljnoj geografskoj mobilnosti radnika kroz razmjenu/diseminaciju, zajedničko učenje i prekogranična partnerstva;
- 3) **Osa za mikrofinansiranje i socijalna preduzeća** – unapređenje pristupa finansiranju pravnih i fizičkih lica, kao i izgradnja institucionalnih kapaciteta davalaca mikrokredita.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za zapošljavanje, socijalnu problematiku i inkluziju

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1081>

Program za prava, jednakost i građanstvo

Programme for Rights, Equality and Citizenship

16

Cilj

Cilj programa je da doprinese ostvarivanju prava koja proizilaze iz građanstva EU, unaprijedi efikasnu primjenu principa nediskriminacije, uključujući ravnopravnost žena i muškaraca, te prava osoba s teškoćama i starijih osoba, da doprinese osiguranju visokog stepena zaštite ličnih podataka, poboljša poštivanje prava djeteta, te da spriječi i bori se protiv svih vrsta nasilja.

Korisnici

Nacionalni, regionalni i lokalni organi vlasti, specijalizirana tijela i organizacije, međunarodne organizacije, mreže i opservatoriji na evropskom nivou.

Aktivnosti

Programom se podržava:

- unapređenje javne svijesti i znanja o zakonima i politikama EU;
- provođenje zakona i politika EU u zemljama članicama EU;
- unapređenje transnacionalne saradnje i izgradnja zajedničkog znanja i obostranog povjerenja između uključenih strana;
- poboljšanje znanja i razumijevanja potencijalnih problema koji utiču na provođenje osnovnih prava.

Programom će biti podržane analitičke aktivnosti, aktivnosti obuke, zajedničko učenje, saradnja, podizanje svijesti i aktivnosti diseminacije, organizacija konferencija, seminara, kampanja na podizanju svijesti, informativne kampanje, medijski događaji, publikacija materijala, itd.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za pravosuđe

http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/rec/index_en.htm

Cilj

Program ima za cilj da doprinese, podrži i pruži dodatnu vrijednost politikama zemalja članica EU radi poboljšanja zdravlja građana EU, te da smanji nejednakosti u oblasti zdravstva u cijeloj EU.

Korisnici

Nacionalni organi vlasti u oblasti zdravstva, javna i privatna tijela, istraživačke i zdravstvene institucije/ustanove, univerziteti i institucije visokog obrazovanja, međunarodne organizacije i nevladine organizacije od općeg interesa za zdravstvo na nivou EU.

Aktivnosti

Programom će biti obuhvaćene aktivnosti usmjerene na:

- promociju zdravlja, sprečavanje bolesti i unapređenje okruženja koje će doprinijeti zdravom načinu života;
- zaštitu građana EU od ozbiljnih prekograničnih zdravstvenih prijetnji;
- podršku izgradnji kapaciteta u javnom zdravstvu i doprinos inovativnim, efikasnim i održivim zdravstvenim sistemima;
- lakši pristup, bolju i sigurniju zdravstvenu zaštitu građana EU.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za zdravstvo i potrošače
http://ec.europa.eu/health/programme/policy/index_en.htm

Izvršna agencija za potrošače, zdravlje i ishranu
<http://ec.europa.eu/eahc/index.html>

Cilj

Cilj programa je osnaživanje potrošača putem zaštite njihovog zdravlja, sigurnosti i ekonomskih interesa promoviranjem njihovih prava na informacije i edukaciju, te prava na samoorganiziranje s ciljem očuvanja njihovih interesa.

Korisnici

Neprofitne i nevladine organizacije potrošača na nivou EU i nacionalnom nivou, državni organi odgovorni za pitanja potrošača, službenici zaduženi za provođenje zakona, tijela za primanje žalbi. Od programa će također imati koristi poslovni i privredni operateri.

Struktura i aktivnosti

Program pokriva ciljeve putem specifičnih oblasti:

- 1) **Sigurnost** - konsolidacija i poboljšanje sigurnosti proizvoda putem efikasnog nadzora nad tržištem;
- 2) **Informiranje i edukacija** - poboljšanje podizanja svijesti potrošača i njihovih organizacija;
- 3) **Prava i naknade** - konsolidacija potrošačkih prava putem regulatornih aktivnosti i poboljšanje pristupa naknadama, uključujući alternativne načine rješavanja sporova;
- 4) **Provođenje** - ostvarivanje prava potrošača jačanjem saradnje između nadležnih tijela i pružanjem savjetodavnih usluga potrošačima.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za zdravlje i potrošače
http://ec.europa.eu/consumers/strategy-programme/financial-programme/index_en.htm

Izvršna agencija za potrošače, zdravlje i ishranu
<http://ec.europa.eu/eahc/consumers/index.html>

Cilj

Cilj programa je da doprinese provođenju i razvoju politike i legislative vezane za okoliš i klimatske promjene, kao i integraciji njihovih ciljeva u ostale politike, te promoviranje boljeg upravljanja u oblasti okoliša.

Korisnici

Javna i privatna tijela, istraživački centri, lokalni i regionalni organi vlasti, državna administracija, javne agencije, privredne komore i privredni subjekti, nevladine organizacije, mala i srednja preduzeća (MSP), univerziteti.

Struktura i aktivnosti

Program je podijeljen na dva potprograma, sa sljedećim prioritetnim oblastima i ciljevima:

1) *Potprogram za okoliš – prioritetne oblasti*

- a) *Okoliš i efikasni resursi* – podrška provođenju politike za zaštitu okoliša kroz razvoj i razmjenu novih rješenja i najboljih praksi;
- b) *Priroda i biodiverzitet* – podrška uspostavljanju i upravljanju mrežom Natura 2000 i razvoj/diseminacija najboljih praksi;
- c) *Upravljanje okolišem i informiranje* – unapređenje svijesti, širenje informacija i najboljih praksi, bolja uključenost zainteresiranih strana, uključujući civilno društvo, nevladine organizacije i lokalne aktere.

2) *Potprogram za klimatske promjene – prioritetne oblasti*

- a) *Ublažavanje klimatskih promjena* – podrška smanjenju emisija stakleničkih plinova;
- b) *Prilagođavanje klimatskim promjenama* – podrška naporima koji vode ka povećanoj otpornosti na klimatske promjene;
- c) *Upravljanje klimom i informiranje* – unapređenje svijesti o klimatskim pitanjima i znanju o održivom razvoju.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za okoliš

<http://ec.europa.eu/environment/life/>

Cilj

Programom će uglavnom biti podržana saradnja između carinskih organa, ali i s drugim zainteresiranim stranama, vezano za umrežavanje i razvoj ljudskih kapaciteta.

Korisnici

Državna uprava, lokalni i regionalni organi vlasti, službenici, carinski ili poreski organi, vanjski eksperti.

Aktivnosti

Programom će biti podržane sljedeće aktivnosti:

- 1) **Zajedničke aktivnosti** - usmjerene ka razmjeni znanja i dobrih praksi između carinskih i poreskih službenika zemalja učesnica u programu;
- 2) **Izgradnja IT kapaciteta** - putem evropskih informacionih sistema, s ciljem jednostavnije razmjene informacija i pristupa zajedničkim podacima;
- 3) **Izgradnja ljudskih potencijala** - putem obuka za carinske i poreske službenike u Evropi.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za poresku i carinsku uniju

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/cooperation_programmes/fiscus/index_en.htm

Cilj

Opći cilj programa je jačanje unutrašnjeg tržišta kroz efikasne poreske sisteme.

Korisnici

Poreski organi vlasti, vanjski eksperti kao predstavnici vladinih institucija, privredni operateri i njihove organizacije, predstavnici međunarodnih i ostalih relevantnih organizacija na svim nivoima.

Aktivnosti

Program podržava saradnju kroz:

- 1) **Zajedničke aktivnosti** – usmjerene na razmjenu znanja i dobrih praksi između carinskih i poreskih službenika;
- 2) **Evropske informacione sisteme** – usmjerene na olakšavanje razmjene informacija i pristupa zajedničkim podacima;
- 3) **Aktivnosti obuke** – usmjerene ka izgradnji kapaciteta carinskih i poreskih službenika u Evropi.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za poresku i carinsku uniju

http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/tax_cooperation/fiscalis_programme/fiscus/index_en.htm

Cilj

Cilj programa je sprečavanje i borba protiv falsificiranja eura i sličnih prevara, podržavajući tako konkurentnost ekonomije Evropske unije i osiguravajući održivost javnih finansija.

Programom upravlja OLAF.

Korisnici

Osoblje agencija, policijske snage i finansijski službenici, osoblje obavještajnih službi, predstavnici državnih centralnih banaka, kovaonice novca, komercijalne banke i ostali finansijski posrednici, pravosudni službenici i specijalizirani pravnici i članovi pravosudne vlasti, te ostale grupe stručnjaka.

Aktivnosti

Program je usmjeren na sljedeće aktivnosti:

- aktivnosti na podizanju svijesti, razmjeni i diseminaciji informacija (radionice, sastanci i seminari, razmjena osoblja nadležnih državnih organa);
- obuke vezane za legislativu, saradnju, istrage i sigurnosni aspekt eura;
- tehničku, naučnu i operativnu pomoć;
- grantove za finansiranje kupovine opreme koju će koristiti specijalizirani organi za sprečavanje i borbu protiv falsificiranja radi zaštite eura.

Više informacija dostupno je na:

Evropski ured za borbu protiv prevara (OLAF)

http://ec.europa.eu/anti_fraud/euro-protection/training/index_en.htm

Cilj

Cilj programa je sprečavanje i borba protiv prevara, korupcije i ostalih ilegalnih aktivnosti koje nanose štetu finansijskim interesima EU.

Korisnici

Javna uprava na nacionalnom ili regionalnom nivou, istraživačke i obrazovne institucije, te neprofitna tijela, pod uslovom da su uspostavljena u zemljama članicama ili trećim zemljama, te da djeluju bar jednu godinu.

Aktivnosti

Programom će biti pokrivene sljedeće aktivnosti:

- specijalizirana tehnička pomoć za organe vlasti nabavkom IT opreme i tehnologije, nabavkom specifične baze podataka i IT alata, te razmjenom osoblja i podataka;
- organizacija specijalističkih obuka i radionica vezano za procjenu rizika, konferencija na kojima se razmjenjuju iskustva, šire znanja i razvijaju istraživačke aktivnosti.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za poresku i carinsku uniju

http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

Evropski ured za borbu protiv prevara (OLAF)

http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_en.htm

Cilj

Cilj programa je nastavak stvaranja evropskog područja pravosuđa promoviranjem sudske saradnje u civilnim i krivičnim stvarima.

Korisnici

Javna administracija i organi vlasti, istraživački centri, razvojne nevladine organizacije, mala i srednja preduzeća, udruženja, sindikati, lokalni i regionalni organi vlasti, međunarodne organizacije.

Aktivnosti

Programom će biti pokrivene aktivnosti radi:

- unapređenja i podrške saradnje u građanskim i krivičnim stvarima;
- podrške i promoviranja obuka za sudstvo i sudske osoblje;
- unapređenja efikasnog pristupa pravosuđu za sve;
- podrške inicijativama u oblasti politike droga, kad je riječ o sudskoj saradnji i sprečavanju kriminala.

Programom se podržavaju analitičke aktivnosti i razvoj zajedničkih metodologija; studije, istraživanja, analize i ankete; evaluacije i procjene uticaja; zajedničko učenje, saradnja, aktivnosti na podizanju svijesti javnosti i diseminacija; umrežavanje specijaliziranih tijela i organizacija, organa vlasti na raznim nivoima; mreže eksperata, kao i opservatoriji na evropskom nivou.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za pravosuđe

http://ec.europa.eu/justice/newsroom/news/newsletter_new_eu_programmes_2014_en.htm

Cilj

Generalni cilj Fonda za azil i migracije je da doprinese efikasnom upravljanju migracionim tokovima u Evropskoj uniji, kao sastavnom dijelu sloboda, sigurnosti i pravde, u skladu sa zajedničkom politikom azila, supsidijarnom i privremenom zaštitom, te zajedničkom imigracionom politikom.

Korisnici

Fond doprinosi finansiranju aktivnosti usmjerenih ka građanima trećih zemalja, koji imaju status izbjeglica, azilanata, osoba pod međunarodnom ili privremenom zaštitom, legalnih rezidenata ili imigranata, te, s tim u skladu i članova njihovih porodica.

Aktivnosti

Fond će doprinijeti:

- jačanju i razvoju zajedničkog evropskog azilantskog sistema;
- legalnoj migraciji u Evropsku uniju u skladu s ekonomskim i socijalnim potrebama zemalja članica i unapređenju efikasnije integracije građana iz trećih zemalja, uključujući azilante i korisnike međunarodne zaštite;
- poboljšanju pravednih i djelotvornih strategija za povratnike u zemljama članicama EU, s naglaskom na održivost povratka i efikasno ponovno prihvatanje u zemljama njihovog porijekla;
- unapređenju solidarnosti i zajedničkoj odgovornosti između zemalja članica EU.

Mogu biti podržane sljedeće aktivnosti: uspostavljanje administrativnih struktura, sistema i obuka osoblja, evaluacije politika azila, programi za iseljenje i premještanje, integracione mjere na lokalnom i regionalnom nivou, razmjena iskustava, dobrih praksi, izgradnja kapaciteta.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za unutrašnje poslove

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/funding-home-affairs-beyond-2013/index_en.htm

Fond za unutrašnju sigurnost - Granična i vizna komponenta

Internal Security Fund –
Border and Visa Component

26

Cilj

Cilj programa je da podrži zajedničku viznu politiku kako bi se osigurala regularna putovanja, jednako ophođenje prema građanima iz trećih zemalja i rješavanje nelegalne migracije, kao i podrška upravljanju granicama.

Korisnici

Glavni korisnici finansijske podrške su pružaoci usluga vezano za provođenje pravne tečevine EU (*acquis*), kao i službenici granične policije, policijske i konzularne ustanove. Ciljne grupe su putnici – sve osobe koje prelaze vanjske granice za ulazak u EU.

Podržat će se unapređenje saradnje s trećim zemljama u oblastima od interesa za imigracionu politiku EU i radi ostvarivanja njenih ciljeva vezano za unutrašnju sigurnost.

Aktivnosti

Ovim instrumentom podržavaju se aktivnosti vezane za treće zemlje i u trećim zemljama, kao što su:

- informacijski sistemi, alati ili oprema za širenje informacija između zemalja članica EU i trećih zemalja;
- aktivnosti vezane za unapređenje operativne saradnje između zemalja članica i trećih zemalja, uključujući zajedničke operacije;
- studije, događaji, obuke, oprema i pilot-projekti vezano za osiguranje ad hoc tehničke i operativne ekspertize za treće zemlje.

Osim toga, u zemljama članicama ili od zemalja članica EU mogu biti podržane sljedeće aktivnosti:

- pogranična infrastruktura i sistemi potrebni na pograničnim punktovima radi nadzora i efektivnog rješavanja ilegalnih prelazaka vanjskih granica;
- operativna oprema, transportna sredstva i komunikacioni sistemi;
- IT sistemi za upravljanje prekograničnim migracionim tokovima;
- infrastruktura, zgrade i operativna oprema za procesuiranje viznih aplikacija i konzularna saradnja.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za unutrašnje poslove

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/funding-home-affairs-beyond-2013/index_en.htm

Fond za unutrašnju sigurnost - Policijska komponenta

Internal Security Fund –
Police Component

27

Cilj

Fond treba doprinijeti osiguranju visokog stepena sigurnosti u Evropskoj uniji, putem međusobne saradnje tijela za provođenje zakona zemalja članica EU i relevantnih trećih zemalja sprečavanjem i borbom protiv organiziranog kriminala i upravljanjem krizama.

Korisnici

Glavni korisnici finansijske podrške su zemlje članice EU i njihova tijela za provođenje zakona, kao i druga specijalizirana tijela za zaštitu ključne infrastrukture i upravljanje krizama, ali i relevantne međunarodne i nevladine organizacije.

Aktivnosti

Instrumentom će biti podržane aktivnosti vezane za treće zemlje, kao što su:

- policijska saradnja i koordinacija između tijela za provođenje zakona, razmjena informacija i interoperabilnih tehnologija;
- umrežavanje, razmjena i diseminacija know-how, iskustava i dobrih praksi, širenje informacija, podizanje svijesti, diseminacija i komunikacijske aktivnosti;
- nabavka i daljnja nadgradnja tehničke opreme/IT sistema;
- analitičke aktivnosti, monitoring i evaluacija, uključujući studije i pilot-projekte, kao i procjene prijetnji, rizika i uticaja;
- razmjena, obuke i edukacija osoblja i eksperata relevantnih organa vlasti.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za unutrašnje poslove

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/funding-home-affairs-beyond-2013/index_en.htm

Instrument Unije za civilnu zaštitu

Union Civil Protection Mechanism

28

Cilj

Instrument Unije za civilnu zaštitu ima za cilj da podrži, koordinira i dopuni aktivnosti zemalja članica EU u oblasti civilne zaštite radi poboljšanja efikasnosti sistema za sprečavanje, pripremu i reagiranje na prirodne nepogode ili na nepogode uzrokovane ljudskim faktorom.

Korisnici

U slučaju velikih nepogoda izvan EU, pogođena zemlja, Ujedinjeni narodi i njihove agencije ili relevantne međunarodne organizacije mogu tražiti pomoć putem ovog instrumenta.

Aktivnosti

Zaštita u okviru Instrumenta uglavnom se odnosi na ljude, ali isto tako i na zaštitu okoliša i imovine, uključujući kulturno naslijeđe, od svih prirodnih nepogoda, te nepogoda izazvanih ljudskim faktorom, uključujući terorističke akte, tehnološke, radiološke ili ekološke incidente, zagađenje mora i hitne ozbiljne zdravstvene slučajeve, koji bi nastali u ili van EU.

Instrumentom se mogu podržati sljedeće aktivnosti: obuke, radionice, razmjena osoblja i eksperata, edukacija i podizanje svijesti, studije, ankete, razmjena znanja, najboljih praksi i informacija, kao i aktivnosti na unapređenju prevencije, pripreme i efikasnog reagiranja.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu

http://ec.europa.eu/echo/funding/financial_instrument_en.htm

Cilj

Instrumentom za povezivanje Evrope podržavaju se projekti u oblasti transportne, energetske i telekomunikacijske infrastrukture. Instrument omogućava pripremu i provođenje projekata od zajedničkog interesa u okviru politike transevropskih mreža, posebno podržavajući provođenje projekata koji imaju za cilj razvoj i izgradnju nove, odnosno obnovu postojeće infrastrukture.

Korisnici

Zemlje članice, međunarodne organizacije, zajednička preduzeća, javna ili privatna preduzeća ili tijela osnovana u zemljama članicama EU.

Treće zemlje mogu učestvovati u aktivnostima i biti finansirane ako je to potrebno za postizanje ciljeva određenog projekta od zajedničkog interesa.

Struktura i aktivnosti

Instrumentom će biti podržane aktivnosti u oblasti transevropskih mreža, podržavajući tranziciju ka ekonomiji i društvu koji će svoj razvoj zasnivati na niskoj emisiji ugljika, te koji će biti otporni na klimatske promjene i nepogode.

Mogu biti podržane sljedeće aktivnosti:

- 1) Transport** - željeznice i unutrašnji plovni putevi, unutrašnje transportne konekcije ka lukama i aerodromima, sistemi i usluge za upravljanje saobraćajem, usluge teretnog saobraćaja, razvoj pomorskih puteva;
- 2) Energija** - integracija unutrašnjeg energetskog tržišta, interoperabilnost strujnih i plinskih mreža, sigurnost snabdijevanja EU energijom, održiv razvoj i zaštita okoliša;
- 3) Telekomunikacije** - uvođenje i operativnost digitalnih usluga, te uvođenje i modernizacija širokopoljasnih mreža.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za mobilnost i transport

http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/ten-t-guidelines/project-funding/cef_en.htm

Digitalna agenda za Evropu

<http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

Generalna direkcija za energiju

http://ec.europa.eu/energy/mff/facility/connecting-europe_en.htm

Cilj

Cilj Galileia i njegovog pridruženog programa EGNOS je podrška uspostavljanju i operativnosti satelitskih navigacionih sistema.

Korisnici

Javna tijela u različitim oblastima kao što su hitne službe, policija, tijela nadležna za upravljanje krizama i granicama, tijela u oblasti transporta, telekomunikacija, poljoprivrede i energije.

Iako su Galileo i EGNOS namijenjeni za korištenje na teritorijama zemalja članica EU, oni se mogu proširiti i na ostala područja, posebno na teritorije zemalja kandidatkinja, trećih zemalja povezanih s jedinstvenim evropskim nebom i na zemlje obuhvaćene Evropskom politikom susjedstva, pod uslovom da je to tehnički izvodljivo i da je u skladu s međunarodnim sporazumima.

Struktura i aktivnosti

1) Program Galileo

Program Galileo treba da uspostavi i učini funkcionalnim prvi globalni satelitski navigacioni sistem i pozicioniranu infrastrukturu, posebno osmišljenu za civilne potrebe (u oblasti transporta, okoliša, energije, civilne zaštite, telekomunikacija, građevinarstva, itd.). Sistem će biti pod civilnom kontrolom i činit će ga konstalacija satelita i globalna mreža zemaljskih stanica.

2) Program EGNOS

Program EGNOS provodit će monitoring i korekciju otvorenih signala koje će emitirati postojeći globalni satelitski navigacioni sistemi, kao i otvoreni signali koji će se emitirati u okviru programa Galileo, kada budu dostupni.

Finansiranje se može odnositi na:

- uvodnu fazu programa Galileo (npr. upravljanje i monitoring);
- operativnost sistema uspostavljenog u okviru programa Galileo (uključujući napredne ili pripremne aktivnosti);
- aktivnosti povezane s operativnošću sistema EGNOS.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za preduzetništvo i industriju

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/satnav/galileo/index_en.htm

Cilj

Copernicus je evropski svemirski sistem za monitoring planete Zemlje. Program Copernicus pokriva šest tematskih oblasti: tlo, more, atmosferu, klimatske promjene, upravljanje kriznim situacijama i sigurnost.

Korisnici

Glavni korisnici programa Copernicus su donosioci politika, javna tijela odgovorna za pitanja okoliša i sigurnosti, te poslovni subjekti. Međutim, pristup neće biti ograničen samo na ove korisnike, već će podaci i informacije biti u principu dostupni bilo kojem građaninu.

Struktura i aktivnosti

Copernicus pokriva šest tematskih oblasti:

- 1) **Monitoring tla** – podržati politike EU o zaštiti prirode i biodiverziteta, ekoloških rizika, upravljanje šumama i vodnim resursima, aktivnosti u oblasti poljoprivrede, sigurnosti hrane, teritorijalne kohezije i prostornog planiranja;
- 2) **Monitoring mora** – osigurati razvoj informacija vezano za stanje okeana i regionalnih mora; doprinijeti zaštiti i održivom upravljanju živim morskim vrstama;
- 3) **Monitoring atmosfere** – osigurati informacije o sastavu atmosfere (npr. hemijske promjene u atmosferi koje vode do klimatskih promjena, kvalitet zraka, solarna radijacija, itd.);
- 4) **Upravljanje kriznim situacijama** – podržati upravljanje prirodnim nepogodama, opasnostima nastalim zbog uticaja voda, geofizičkim rizicima, nepogodama izazvanim ljudskim faktorom, te humanitarnim i civilnim krizama;
- 5) **Sigurnosne usluge** – usluge u oblasti nadzora nad granicama, pomorskog nadzora, te podrške vanjskoj pomoći EU (npr. pomoć trećim zemljama u kriznim situacijama);
- 6) **Usluge u oblasti klimatskih promjena** – omogućiti pristup informacijama za monitoring i predviđanje klimatskih promjena.

Više informacija dostupno je na:

Generalna direkcija za poduzetništvo i industriju

<http://ec.europa.eu/enterprise/policies/space/copernicus/>

Copernicus

<http://www.copernicus.eu/>

UČEŠĆE BIH U PROGRAMIMA EVROPSKE UNIJE

Bosna i Hercegovina je u programskom periodu 2007-2013 učestvovala u četiri programa EU: *Sedmom okvirnom programu za istraživanje i tehnološki razvoj – FP7*, programu *Kultura*, programu *Evropa za građane* i programu *MEDIA*. Osim toga, Bosna i Hercegovina učestvovala je i u programima *Tempus* i *Erasmus Mundus*. Također, iako nije bila članica programa *Cjeloživotno učenje* i *Mladi u akciji*, Bosna i Hercegovina mogla je učestvovati u nekim njihovim aktivnostima.

Očekuje se da će Bosna i Hercegovina u periodu 2014-2020 nastaviti učešće u pomenutim programima, u njihovom novom obliku: *Horizont 2020 (FP7)*, *Kreativna Evropa (Kultura i MEDIA)*, *Erasmus+ (Cjeloživotno učenje, Mladi u akciji, Tempus, Erasmus Mundus)*.

Kontakti za navedene programe u BiH:

- **Horizont 2020**
Ministarstvo civilnih poslova BiH
www.mcp.gov.ba / www.ncp.ba
- **Kreativna Evropa**
Ministarstvo civilnih poslova BiH
www.mcp.gov.ba
- **Evropa za građane**
Ministarstvo pravde BiH
www.mpr.gov.ba
- **Erasmus+**
Ministarstvo civilnih poslova BiH
www.mcp.gov.ba

Erasmus+ ured u BiH
www.tempusbih.com

Komisija za koordinaciju pitanja mladih u Bosni i Hercegovini
www.mladi.gov.ba

Kontakt-tačka u sklopu mreže resursnih centara SALTO-YOUTH
www.mladiuakciji.ba / www.salto-youth.net/rc/see

Programi Evropske unije 2014 - 2020
Evropske unije 2014 - 2020 Programi Evropske unije 2014 - 2020
Programi Evropske unije 2014 - 2020
2020 Programi Evropske unije 2014 - 2020
Evropske unije 2014 - 2020
Evropske unije 2014 - 2020
2014 - 2020 Pr
Euro
u

Podrška učešću Bosne i Hercegovine
u novom ciklusu programa
Evropske unije 2014 - 2020

Support to participation of
Bosnia and Herzegovina in the new cycle
of EU programmes 2014 - 2020

